

**Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga**

LIFE INTEGRUOTASIS PROJEKTAS
„NATURA 2000 TINKLO VALDYMO OPTIMIZAVIMAS LIETUVOJE“
LIFE-IP-PAF-NATURALIT Nr. LIFE16 IPE/LT/016

**BUVEINIŲ APSAUGAI SVARBIOS TERITORIJOS
„ŠAKELIŠKĖS PIEVOS“ (KODAS LTIGN0003)
GAMTOTVARKOS PLANAS**

Vilnius, 2026

PLANAVIMO DOKUMENTAS	BUVEINIŲ APSAUGAI SVARBIOS TERITORIJOS „ŠAKELIŠKĖS PIEVOS“ (KODAS LTIGN0003) GAMTOTVARKOS PLANAS
PLANUOJAMA TERITORIJA	Buveinių apsaugai svarbi teritorija „Šakeliškės pievos“ (kodas LTIGN0003), Ignalinos rajono savivaldybė.
GAMTOTVARKOS PLANO TIKSLAS	Atkurti palankią Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių apsaugos būklę: 6410, Melvenynai (ne mažesniame kaip 5,8 ha plote), 6510, Šienaujamos mezofitų pievos (ne mažesniame kaip 0,9 ha plote), 7140 Tarpinės pelkės ir liūnai (ne mažesniame kaip 5 ha plote), 7230, Šarmingos žemapelkės (ne mažesniame kaip 4,8 ha plote) su būdinga struktūra ir rūšių sudėtimi ir išsaugoti dvilapio purvuolio (ne mažesniame kaip 1,3 ha plote, ne mažiau nei 20 individų), žvilgančiosios riestūnės (ne mažiau kaip 0,8 ha plote), taip pat išsaugoti EB svarbos buveines, rūšis.
PROJEKTAS	LIFE integruotasis projektas „Natura 2000 tinklo valdymo optimizavimas Lietuvoje“, Nr. LIFE16 IPE/LT/016 (LIFE-IP PAF-NATURALIT)
PROJEKTO FINANSAVIMAS	Europos Sąjungos Aplinkos ir klimato politikos programos (LIFE) ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos
PLANO ORGANIZATORIUS	Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos, Antakalnio g. 25, 10312 Vilnius, tel. +370 659 29483, el. paštas vsst@vsst.lt , interneto svetainės adresas https://vsst.lrv.lt/
PLANO RENGĖJAS	Aukštaitijos saugomų teritorijų direkcija, J. Biliūno g. 55, 29110 Anykščiai, tel. +370 381 50738, el. paštas aukstaitija@saugoma.lt , interneto svetainės adresas https://astd.lrv.lt/lt Gamtotvarkos plano ekspertai ir konsultantai: Dalytė Matulevičiūtė Nerijus Žitkevičius
RENGIMO PAGRINDAS	Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos įgyvendinamo projekto „Natura 2000 tinklo valdymo optimizavimas Lietuvoje“ Nr. LIFE16 IPE/LT/016 (LIFE-IP PAF-NATURALIT) veikla, skirta gamtotvarkos planavimo proceso peržiūrai ir tobulinimui

TURINYS

I. ESAMOS SITUACIJOS APRAŠYMAS IR ĮVERTINIMAS	4
II. PLANO TIKSLAI, UŽDAVINIAI, PRIEMONĖS, JŲ ĮGYVENDINIMO EILIŠKUMAS IR GALIMOS PRIEMONIŲ ALTERNATYVOS	7
III. UŽ PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMĄ ATSAKINGI SUBJEKTAI IR PRIEMONĖMS ĮGYVENDINTI REIKALINGI IŠTEKLIAI	15
IV. PLANO ĮGYVENDINIMO STEBĖSENA IR PERŽIŪRA.....	15
V. PRIEDAI.....	16

I. ESAMOS SITUACIJOS APRAŠYMAS IR ĮVERTINIMAS

1. Šakeliškės pievų gamtotvarkos planas (toliau – Planas) parengtas buveinių apsaugai svarbiai teritorijai (toliau – BAST) „Šakeliškės pievos“ (kodas LTIGN0003). Planas parengtas vadovaujantis Saugomų teritorijų gamtotvarkos planų, tikslinių programų ir veiksmų planų rengimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2024 m. gegužės 28 d. įsakymu Nr. D1-180 „Dėl Saugomų teritorijų gamtotvarkos planų, tikslinių programų ir veiksmų planų rengimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas).

2. BAST „Šakeliškės pievos“ (toliau – Teritorija) yra Ignalinos rajono savivaldybėje, Tverečiaus seniūnijoje. Teritorijos, kuriai parengtas Planas, užimamas plotas 108,26 ha. Teritorijos šiaurinė riba yra ir Lietuvos-Baltarusijos siena. Teritorija patenka į Dysnos valstybinį hidrografinį draustinį (draustinio plotas 586 ha). Teritorija priskirta Aukštaitijos saugomų teritorijų direkcijos (toliau – Direkcija) priežiūrai.

3. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2018 m. balandžio 19 d. įsakymu Nr. D1-317 „Dėl Buveinių apsaugai svarbių teritorijų nustatymo“, Gaujos upės slėnis įtrauktas į BAST sąrašą. Apsaugos tiksluose įvardintos vertybės (įskaitant jų būklės vertinimą ir apsaugos tikslą), Saugomų rūšių informacinėje sistemoje (toliau – SRIS) pateikti duomenys pateikiami 1 lentelėje.

1 lentelė. Informacija apie saugomas gamtos vertybes

Eil. Nr.	Vertybė	Apsaugos statusas	Vertybės būklė	Apsaugos tikslas	Specifinės kriterijų vertės Teritorijoje
1	6410, Melvenynai	BD I	Bloga – 7,7 ha Potenciali buveinė – 1,1 ha	Bendras buveinės „6410, Melvenynai“ apsaugos tikslo plotas yra 5,8 ha, kuriame reikia atkurti gerą būklę ne mažesniame kaip 4,7 ha plote ir pasiekti buveinės susiformavimą ne mažesniame kaip 1,1 ha plote.	Taikomos visos GAB rinkinio kriterijų tikslinės vertės.
2	6430, Eutrofiniai aukštieji žolynai	BD I	Gera	Bendras buveinės „6430, Eutrofiniai aukštieji žolynai“ apsaugos tikslo plotas yra 1,7 ha, kuriame reikia išsaugoti gerą buveinės būklę.	Taikomos visos GAB rinkinio kriterijų tikslinės vertės.
2	6450, Aliuvinės pievos	BD I	Gera	Bendras buveinės „6450, Aliuvinės pievos“ apsaugos tikslo plotas yra 32 ha, kuriame reikia išsaugoti gerą buveinės būklę.	Taikomos visos GAB rinkinio kriterijų tikslinės vertės.

3	6510, Šienaujamos mezofitų pievos	BD I	Bloga	Bendras buveinės „6510, Šienaujamos mezofitų pievos“ apsaugos tikslo plotas yra 0,9 ha, kuriame reikia atkurti gerą buveinės būklę.	Taikomos visos GAB rinkinio kriterijų tikslinės vertės.
4	7140, Tarpinės pelkės ir liūnai	BD I	Bloga	Bendras buveinės „7140, Tarpinės pelkės ir liūnai“ apsaugos tikslo plotas yra 5 ha, kuriame reikia atkurti gerą buveinės būklę.	Taikomos visos GAB rinkinio kriterijų tikslinės vertės.
5	7230, Šarmingos žemapelkės	BD I	Bloga	Bendras buveinės „7230, Šarmingos žemapelkės“ apsaugos tikslo plotas yra 4,8 ha, kuriame reikia atkurti gerą buveinės būklę.	Taikomos visos GAB rinkinio kriterijų tikslinės vertės.
6	9080, Pelkėti lapuočių miškai	BD I	Gera	Bendras buveinės „9080, Pelkėti lapuočių miškai“ apsaugos tikslo plotas yra 4,8 ha, kuriame reikia išsaugoti gerą buveinės būklę.	Taikomos visos GAB rinkinio kriterijų tikslinės vertės.
7	91E0, Aliuviniai miškai	BD I	Gera	Bendras buveinės „91E0, Aliuviniai miškai“ apsaugos tikslo plotas yra 9,8 ha, kuriame reikia išsaugoti gerą buveinės būklę.	Taikomos visos GAB rinkinio kriterijų tikslinės vertės.
8	Ūdra (<i>Lutra lutra</i>)	BD I	Gera	Bendras ūdrai tinkamos buveinės apsaugos tikslo plotas yra 6,5 ha, kuriame reikia išsaugoti gerą buveinės būklę.	Taikomos visos GAB rinkinio kriterijų tikslinės vertės.
9	Dvilapis purvuolis (<i>Liparis loeselii</i>)	BD I	Bloga	Bendras dvilapiam purvuoliui tinkamos buveinės apsaugos tikslo plotas yra 1,3 ha, kuriame reikia atkurti gerą buveinės būklę.	Taikomos visos GAB rinkinio kriterijų tikslinės vertės, vienai jų – ši specifikacija: 1903.1 reguliariai aptinkama ne mažiau kaip 20 dvilapio purvuolio individų.

10	Žvilgančioji riestūnė (<i>Hamatocaulis vernicosus</i>)	BD I	Bloga	Bendras žvilgančiajai riestūnei tinkamos buveinės apsaugos tikslo plotas yra 0,8 ha, kuriame reikia atkurti gerą buveinės būklę.	Taikomos visos GAB rinkinio kriterijų tikslinės vertės.
11	Keturdantė suktenė (<i>Vertigo geyeri</i>)	BD II, SRS	Registruota Teritorijoje, nėra duomenų apie rūšies gausą		
12	Mažoji suktenė (<i>Vertigo angustior</i>)	BD II, SRS	Registruota Teritorijoje, nėra duomenų apie rūšies gausą		

Sutrumpinimai: BD – 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos Direktyva 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos, I, II priedai

SRS – Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų sąrašas (<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.219902/asr>);

GAB – Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių ir rūšių buveinių geros apsaugos būklės kriterijai.

Pastaba: paryškinti vertybių pavadinimai, nurodyti apsaugos tiksluose.

4. Didžioji dalis Teritorijos yra valstybinė žemė (apie 95 proc.), valdoma valstybinės žemės patikėtinio Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos (toliau – NŽT). Šiaurinė Teritorijos dalis patenka į valstybinę kitos paskirties žemę, valdomą neterminuotos panaudos gavėjo Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – VSAT). Šis žemės sklypas suformuotas valstybės sienos su Baltarusija apsaugos tikslais. Žemėnaudos tipai ir užimami plotai pateikiami 2 lentelėje.

2 lentelė. Žemėnaudos pasiskirstymas.

Žemėnaudos rūšis	Plotas, ha
Dirbama žemė	0,19
Ganyklos arba pievos	6,91
Medžių, krūmų želdiniai	1,30
Miškas	43,53
Pelkės	52,12
Upės	3,24
Užstatytos teritorijos	0,03

Kitos	0,94
Viso	108,26

5. Pagrindinės grėsmės teritorijos vertybėms: atviro tipo buveinių užaugimas dėl jose nevykdomos ūkinės veiklos; teritoriją kertantys keliai su šalia esančiais sausinimo grioviais, neigiamai veikiančiais teritorijos hidrologinį režimą; teritorijoje gyvenančių bebrų įrengtos patvankos, trikdančios buveinių hidrologinį režimą. Buveinių gerai būklei užtikrinti svarbus hidrologinis režimas, kurio pokyčiai siejami su sienos apsaugos reikalavimais, naujų kelių atsiradimu ir pan. Būtina toliau stebėti buveinių būklę ir kartu su VSAT ieškoti tinkamų sprendimų.

Miškų buveinės vertinamos kaip geros būklės, todėl būtina užtikrinti esamą būklę, nekeisti hidrologinio režimo, nevykdyti kirtimų, palikti negyvą medieną. Pievų buveinėse geros būklės plotuose toliau vykdyti esamą ūkinę veiklą (ganyti, šienauti).

Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo VI skyriaus 3 skirsnio 95 straipsnyje nurodytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, taikomos miško žemėje, 4 skirsnio 96 straipsnyje nurodytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, taikomos natūraliose pievose ir ganyklose bei 6–8 skirsnių 98–100 straipsniuose nurodytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, taikomos paviršiniuose vandens telkiniuose, jų apsaugos zonose ir apsaugos juostose, 9 skirsnio nurodytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, taikomos pelkėse ir šaltinyuose. taip pat Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 3 punkto, kuris reglamentuoja, kad bet kokie projektai dėl planuojamos ūkinės veiklos būtų įvertinti Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo nustatyta tvarka, įvertinant ar numatoma veikla gali daryti reikšmingą poveikį „Natura 2000“ teritorijoje saugomoms gamtinėms vertybėms, nuostatos užtikrina BAST aptinkamų Europos Bendrijos (toliau – EB) svarbos natūralių buveinių ir rūšių buveinių apsaugą.

II. PLANO TIKSLAI, UŽDAVINIAI, PRIEMONĖS, JŲ ĮGYVENDINIMO EILIŠKUMAS IR GALIMOS PRIEMONIŲ ALTERNATYVOS

6. Plano tikslas – atkurti palankią EB svarbos natūralių buveinių apsaugos būklę: 6410, Melvenynai (ne mažesniame kaip 5,8 ha plote), 6510, Šienaujamos mezofitų pievos (ne mažesniame kaip 0,9 ha plote), 7140 Tarpinės pelkės ir liūnai (ne mažesniame kaip 5 ha plote), 7230, Šarmingos žemapelkės (ne mažesniame kaip 4,8 ha plote) su būdinga struktūra ir rūšių sudėtimi ir išsaugoti dvilapio purvuolio (ne mažesniame kaip 1,3 ha plote, ne mažiau nei 20 individų), žvilgančiosios riestūnės (ne mažiau kaip 0,8 ha plote), taip pat išsaugoti EB svarbos buveines, rūšis.

3 lentelė. Priemonių įgyvendinimo planas

Plano uždavinys	Gamtotvarkos priemonė	Tvarkymo ploto Nr.	Atsakinga institucija	Gamtotvarkos priemonės įvykdymo terminas arba periodiškumas

1. Sudaryti prielaidas hidrologinio režimo atkūrimui ir stabilumui užtikrinti	1.1. organizuoti susitikimą su žemės valdytojais, naudotojais, pristatant teritorijos svarbumą, hidrologinio režimo problemas		Aukštaitijos saugomų teritorijų direkcija (toliau – Direkcija)	I metai
	1.2. parengti hidrologinio režimo atkūrimo projektinę dokumentaciją	Visa Teritorija	Direkcija	I metai
	1.3. įgyvendinti parengtoje dokumentacijoje hidrologinio režimo atkūrimo priemonės	Numatytos vietos	Direkcija	II metai
2. Sudaryti sąlygas atsikurti atviroms EB svarbos ir jose aptinkamų saugomų augalų bei gyvūnų buveinėms ir palaikyti būdingą jų struktūrą	2.1. iškirsti sumedėjusią augaliją, biomasę pašalinti iš Teritorijos	4, 14, 21, 22, 23	Direkcija	I metai
	2.2. kirsti atžalas, biomasę pašalinti iš Teritorijos	4, 14, 21, 22, 23	Direkcija	II–IV, vėliau – pagal poreikį bet ne rečiau nei kas antri metai
	2.3. pjauti nendres, biomasę pašalinti iš Teritorijos	21, 22, 23	Direkcija	I–V metai, vėliau – esant poreikiui
	2.4. pjauti melsvają melvenę, biomasę pašalinti iš teritorijos	22	Direkcija	I–III metai, vėliau – esant poreikiui
	2.5. intensyviai šienauti, šieną pašalinti iš Teritorijos	1–20	Direkcija	Kasmet
	2.6. ekstensyviai šienauti, šieną pašalinti iš teritorijos	21	Direkcija	Kasmet

Pastaba: priemonių aprašyme sąvoka „biomasė“ apima šalinamą nukirstą, ar išrautą sumedėjusią augaliją.

7. Informacija apie tvarkymo priemones

1 Uždavinys. Uždaviniu siekiama atkurti saugomoms gamtinėms vertybėms tinkamas hidrologines sąlygas, atsižvelgiant į VSAT funkcijoms vykdyti reikalingas sąlygas.

1.1.–1.2. priemonės, apima visą Teritoriją. Siekiant įvertinti dėl sausinimo įvykusius hidrologinio režimo pokyčius ir atkurti buveinėms bei rūšims tinkamą režimą, svarbu bendradarbiauti

su VSAT, nes galimi patvenkimai gali turėti įtakos esamiems ar planuojamiems keliams, skirtiems užtikrinti pasienio apsaugą. Rengiant hidrologinio režimo atkūrimo projektinę dokumentaciją, vertinti reikėtų visą teritoriją, todėl tvarkymo plotai neišskirti. Svarbiausia atkurti gerą buveinių 7230, Šarmingos žemapelkės, 7140, Tarpinės pelkės ir liūnai būklę, taip pat dvilapio purvuolio būklę. Projekto rengimo metu įvertinama, kokią įtaką, kokiame plote EB svarbos buveinėms turės siūlomi tvenkimai, taip pat kaip tai gali paveikti privačios nuosavybės sklypus, vandens lygio matavimo šulinėlių vieta ir kt. Siektina, kad tarp kirtimo darbų ir hidrologinio režimo atkūrimo įgyvendinimo būtų kuo trumpesnis laikotarpis, kad aukštesnis vandens lygis sumažintų atžalų ataugimo tikimybę.

1.3. priemonė taikoma hidrologinio režimo dokumentacijoje numatytose Teritorijos vietose.

2. uždavinys. Uždaviniu siekiama atkurti ir palaikyti atviras pievų ir pelkių buveines ir būdingą jų struktūrą.

2.1. priemonė, 4,14,21–23 tvarkymo plotai. Atvirų pelkių ir pievų buveinėse turi būti iškirsti medžiai ir krūmai. Pelkių buveinėse siekiant kuo mažesnio beržų atžėlimo, jie kertami 2 būdais, priklausomai nuo kamieno skersmens krūtinės aukštyje (1,3 m, toliau – KA) ir šakojimosi aukščio: 1) jei kamieno skersmuo (KA) yra <7 cm ir jis šakojasi $>1,3$ m aukštyje, kertama 1,3 m aukštyje. 2) jei kamieno skersmuo (KA) yra ≥ 7 cm arba kamienas šakojasi žemesniame nei 1,3 m aukštyje, kertama kuo žemiau grunto paviršiaus, kelmą papildomai pažeidžiant – perpjaunant vertikaliai (kelmus iki 10 cm skersmens – 1 kartą, storesnius – 2 kartus, pjaunant kryžmai) kiek įmanoma giliau. Krūmus nukirsti kuo žemiau. Plotuose, kurie planuojami šienauti, visa sumedėjusi augalija kertama kuo žemiau. Jei kelmai per aukšti, pakartotinai pažeminti, kad netrukdytų šienauti. Maži (iki 0,5 m) medeliai ir krūmai gali būti išraunami, rovimą palengvinant stambiausių šaknų nukapojimu. Nukirstų medžių ir krūmų biomasė turi būti pašalinta iš tvarkymo ploto. Darbus geriausiai atlikti įšalus gruntu, bet dėl to, kad įšalas ne kasmet būna, ir dėl aplinkybės, kad liepos ir rugpjūčio mėnesiais pelkėse ir užliejamose pievose būna žemiausias gruntinio vandens lygis, darbus galima pradėti nuo liepos 16 d. Tai ne tik palengvina darbus, bet ir sumažina grunto pažaidų tikimybę. Kirtimo darbus atlikti rankiniu būdu, o biomasei šalinti galima naudoti gruntą tausojančią techniką, klampiausiose ir įvažiavimo vietose įrengiant valksmus.

2.2. Priemonė, 4,14,21–23 tvarkymo plotai. Atžalos nukertamos kartu su žieve bent 3 metus iš eilės, vėliau bent kas antri metai. Nukirsta biomasė turi būti pašalinta iš Teritorijos.

2.3. Priemonė, 21–23 tvarkymo plotai. Įgyvendinant 2.1. priemonę I metais, taip pat pjaunamos ir nendrės, derinant prie krūmų kirtimo laiko. Biomasė pašalinama iš Teritorijos.

Nendrės, siekiant jas susilpninti ir išnaikinti, pjaunamos 3 kartus per sezoną. Geriausias efektas pasiekiamas pirmą kartą pjaunant prieš nendrės žydint – nuo gegužės 20 iki birželio 20 d., pakartotinai – praėjus 3–4 savaitėms po ankstesnio pjovimo. Jei tvarkymo plote aptinkami perintys paukščiai, pirmąjį nendrių pjovimą tenka pavėlinti, priklausomai nuo paukščių perėjimo ypatybių. Tačiau negalima atidėlioti ilgiau nei iki liepos 15 d., nes vėliau mažėja priemonės veiksmingumas – rugpjūčio mėnesį nendrės šakniastiebiuose pradeda kaupti maisto medžiagas, dėl ko pavasarį išauga vešlūs ūgliai. Todėl siekiant nendres susilpninti, svarbu jas nupjauti iki rugpjūčio mėnesio. Pjaunant nendres II metais nukertamos ir atžalos. Nupjovus yra svarbu kiek įmanoma geriau sugrėbti ir ankstesnių metų negyvą nendrių biomasę. Pjaunama 4 metus iš eilės, vėliau – pagal poreikį.

Nendres pjauti galima tiek rankiniu būdu, tiek naudojant specialią lengvąją techniką. Biomasė turi būti pašalinta iš Teritorijos.

2.4. priemonė, 22 tvarkymo plotas. Nendrėmis neapaugusioje pelkės dalyje reikia šalinti ekspansyvią rūšį melsvąją melvenę (*Molinia caerulea*), ją nupjauant kuo žemiau. Nepaisant aplinkybės, kad ant melsvosios melvenės kupstų gali apsigyventi saugomų rūšių suktenės genties rūšys, melsvosios melvenės suvešėjimas trikdo šarmingos žemapelkės struktūrą ir funkcijas, o išgarindama daug vandens – ir hidrologines sąlygas. Todėl melsvoji melvenė 7230, Šarmingų žemapelkių buveinėje turi būti išnaikinta. Šios rūšies augalai gausiai išplitę labiausiai nusausėjusiose periferinėse tvarkymo ploto dalyse. Optimalus laikas pjauti melsvąją melvenę – liepos mėnuo. Kadangi minėti periferiniai plotai yra labiau apsausėję, galima naudoti gruntą tausojančią techniką. Nupjauta žolė turi būti pašalinta (gali būti nedžiovinama). Kadangi šienavimo pelkėje laikas sutampa su nendrių pjovimu ir nupjautą žolę nebūtina džiovinti, melvenių pjovimo darbai gali būti derinami su nendrių pjovimu. Kadangi melsvoji melvenė sparčiai plinta, tikslią ploto dalį, kurioje reikia naikinti minėtos rūšies augalus, reikia nustatyti ir paženklinoti prieš gamtotvarkos darbus.

2.5. priemonė, 1–20 tvarkymo plotai. Pagrindinė gamtotvarkos priemonė išskirtus sumedėjusią augaliją pievų buveinėse yra šienavimas. Dėl didelio biomasės kiekio trąšių pievų plotuose (6430 ir 6450 buveinių tipai) rekomenduojama šienauti 2 kartus per sezoną: pirmą kartą liepos mėnesį, kai tik gruntinio vandens lygis nukrenta ir tampa įmanoma įvažiuoti į tvarkymo plotus su technika; antrą kartą šienaujama rudenį (rugsėjo ar spalio mėn.). Galima naudoti šlapynių tvarkymui pritaikytas savaeiges šienapjoves arba specialią lengvąją techniką, kuri turėtų užtikrinti, kad nebus pažeistas gruntas. Išdžiovintas šienas išvežamas, bet jei to padaryti negalima nepažeidžiant grunto, jis gali būti sukrautas į krūvas (vietose, kur nėra retų ir saugomų rūšių augalų) ir išvežamas esant įšalui. Nupjautas atolas gali būti išvežamas jo neišdžiovinus.

Dėl sudėtingų Teritorijos fizinių sąlygų (pelkėtumas, dirvos paviršiaus jautrumas suslėgimui) rekomenduotina naudoti specializuotą šlapynių tvarkymo techniką. Privažiavimas galimas dėl esamų kelių pasienio apsaugos tikslais, laukais ar miškais, tačiau kupstuotas dirvos paviršius ir įšalo trūkumas apsunkina technikos įvažiavimo į tvarkymo plotus galimybes. Įvažiavimo į tvarkymo plotus ar kitose klampiose vietose galima įrengti valksmus.

Alternatyva šienavimui – ganymas – gali būti taikomas toliau nuo valstybės sienos esančiuose plotuose, suderinus su VSAT. Ganymo intensyvumas – 1 SG/ha, ganiavos laikas nereglamentuojamas. Gali būti ganomas ir atolas šienaujamuose plotuose vietoje antrojo šienavimo.

2.6 priemonė, 21 tvarkymo plotas. Dėl mažesnio biomasės kiekio plotą pakanka nušienauti kartą per sezoną. Tinkamiausias laikas – liepos mėnuo ar rugpjūčio pradžia. Žolės pjovimo aukštis turėtų būti >10 cm. Šienaujant gali sumažėti melsvosios melvenės gausumas. Toks pokytis nėra reikšmingas, nes melsvoji melvenė nėra būtinas buveinės 6410, Melvenynai komponentas.

Alternatyva šienavimui – ganymas. Ganymo intensyvumas 6410, Melvenynų buveinės plote – 0,5 SG/ha. Ganiavos laikas – nuo birželio mėnesio. Teritorijoje išskirti tvarkymo plotai, kuriuose aptinkamos geros būklės buveinės. Šiuose tvarkymo plotuose tikslinės gamtotvarkos priemonės nenumatomos, tačiau svarbu pievose toliau tęsti vykdomą ūkinę veiklą. Nuolatos stebėti buveinių pokyčius ir, nustačius buveinių blogėjimo požymius, pagal poreikį taikyti atitinkamas gamtotvarkos priemones.

Pelkių buveinių tvarkymas ir jų būklės gerinimas tiesiogiai susiję su dvilapio purvuolio ir žvilgančiosios riestūnės buveinių būkle, todėl tvarkymas turės teigiamos įtakos visoms vertybėms.

Dalis tvarkymo plotų patenka į valstybinės žemės plotą, todėl gamtotvarkos priemonės būtų įgyvendinamos tik gavus valstybinės žemės patikėtinio NŽT ir panaudos gavėjo VSAT pritarimus.

4 lentelė. Informacija apie tvarkymo plotus

Tvarkymo ploto Nr.	Tvarkytinas plotas, ha	Europos Bendrijos svarbos natūralios buveinės kodas, jos užimamas plotas (atskirai pažymint, kurioms buveinėms nustatyti apsaugos tikslai)	Saugomos rūšys, rūšies buveinės užimamas plotas ar individų skaičius (atskirai pažymint, kurios rūšys yra Europos Bendrijos svarbos ir kurioms nustatyti apsaugos tikslai)	Žemės nuosavybės forma (valstybinė ar privati), valstybinės žemės valdytojai (jei valdytojas VĮ Valstybinių miškų urėdija, įrašomas ir atitinkamas regioninis padalinys)	Žemės naudmenos, jų užimami plotai	Miško kvartalų ir sklypų Nr.	Gamtinės sąlygos ir kitos tvarkymui svarbios aplinkybės
1	1,78	6450 - 1,75 ha	Ūdra	Valstybinė, NŽT, VSAT	Miškas: (0,01) Pelkės: (1,76) Upės: (0,01)		Šlapia
2	0,26	6430 - 0,26 ha	Ūdra	Valstybinė NŽT	Pelkės: (0,24) Upės: (0,02)		Šlapia
3	0,15	6430 - 0,15 ha	Ūdra	Valstybinė NŽT	Pelkės: (0,10) Upės: (0,05)		Šlapia

4	0,06	6510 - 0,06 ha		Valstybinė NŽT	Ganyklos arba pievos: (0,04)	Sausa
5	2,26	6450 - 2,26 ha	Ūdra	Valstybinė NŽT	Miškas: (0,04) Pelkės: (2,19)	Šlapia
6	0,06	6450 - 0,06 ha	Ūdra	Valstybinė NŽT	Miškas: (0,01) Pelkės: (0,04)	Šlapia
7	6,33	6450 - 6,33 ha	Ūdra	Valstybinė NŽT	Miškas: (0,02) Pelkės: (6,24) Upeliai, kanalai, drenažo grioviai: (0,01) Upės: (0,05)	Šlapia
8	1,82	6430 - 1,01 ha 6450 - 0,81 ha	Ūdra	Valstybinė NŽT	Miškas: (0,01) Pelkės: (1,63) Upės: (0,17)	Šlapia
9	1,7	6450 - 1,70 ha	Ūdra	Valstybinė NŽT	Pelkės: (1,65) Upės: (0,06)	Šlapia
10	0,25	6450 - 0,25 ha	Ūdra	Valstybinė NŽT	Pelkės: (0,24) Upės: (0,01)	Šlapia
11	0,51	6450 - 0,48 ha		Valstybinė NŽT	Miškas: (0,01) Pelkės: (0,50)	Šlapia
12	4,66	6450 - 4,66 ha		Valstybinė NŽT	Miškas: (0,03) Pelkės: (4,57)	Šlapia

					Upeliai, kanalai, drenažo grioviai: (0,06)	
13	1,58	6450 - 1,58 ha		Valstybinė NŽT	Miškas: (0,08) Pelkės: (1,49)	Šlapia
14	0,97	6510 - 0,97 ha		Valstybinė NŽT	Ganyklos arba pievos: (0,90) Lauko ir miško keliukai: (0,01) Miškas: (0,05)	Sausa
15	1,14	6450 - 1,14 ha		Valstybinė NŽT	Pelkės: (1,13)	Šlapia
16	0,8	6450 - 0,8 ha		Valstybinė NŽT	Lauko ir miško keliukai: (0,01) Miškas: (0,13) Pelkės: (0,65) Upeliai, kanalai, drenažo grioviai: (0,01)	Šlapia
17	4,46	6450 - 4,46 ha		Valstybinė NŽT	Miškas: (0,29) Pelkės: (4,13) Upeliai, kanalai, drenažo grioviai: (0,04)	Šlapia
18	3,67	6450 - 3,66 ha		Valstybinė NŽT	Medžių, krūmų želdiniai: (0,01) Miškas: (0,01) Pelkės: (3,65) Upės: (0,01)	Šlapia

19	0,25	6430 - 0,25 ha		Valstybinė NŽT	Pelkės: (0,21); Upės: (0,04)		Šlapia
20	2,62	6450 - 2,62 ha		Valstybinė NŽT	Pelkės: (2,62);		Šlapia
21	5,85	6410 - 4,73 ha 6410 - 1,13 ha	Mažoji suktenė (4,447)	Valstybinė NŽT	Ganyklos arba pievos: (2,08); Miškas: (0,88); Pelkės: (2,87); Upeliai, kanalai, drenažo grioviai: (0,02)	88 (26,29,30,31,45)	Šlapia, kupstai
22	9	7140 - 4,17 ha 7230 - 4,82 ha	Žvilgančioji riestūnė (0,84) Dvilapis purvuolis (1,38) Mažoji suktenė (3,74)	Valstybinė NŽT	Ganyklos arba pievos: (0,40) Miškas: (0,48) Pelkės: (8,12)	88 (22,23,24,45,46)	Drėgna, kupstai
23	0,85	7140 - 0,85 ha		Valstybinė NŽT	Ganyklos arba pievos: (0,76) Miškas: (0,09)	88 (14,15,25)	Drėgna

III. UŽ PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMĄ ATSAKINGI SUBJEKTAI IR PRIEMONĖMS ĮGYVENDINTI REIKALINGI IŠTEKLIAI

8. Plano priemonių įgyvendinimą Teritorijoje organizuoja ir koordinuoja Direkcija. Ji atsakinga už Teritorijoje nustatytų EB svarbos natūralių buveinių palankios apsaugos būklės užtikrinimą, kitų saugomų gamtos vertybių priežiūrą. Pagrindiniai šiame plane numatytų priemonių finansavimo šaltiniai yra Europos Sąjungos fondų lėšos. Kiti finansavimo šaltiniai priemonių įgyvendinimui yra Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos, Aplinkos apsaugos rėmimo programos, Bendrųjų miškų ūkio reikmių finansavimo programos, taip pat teisės aktų nustatyta tvarka gautos kitos lėšos. Priemonės galima įgyvendinti ir talkų metu. Įgyvendinimo metai gali keistis priklausomai nuo gauto ar negauto finansavimo gamtotvarkos priemonių įgyvendinimui ar kitų svarbių priežasčių. Direkcijai siūloma imtis veiksmų, kad rengiant žemėtvarkos projektą, laisvo valstybinio žemės fondo žemėje būtų suprojektuoti žemės sklypai ir perduoti valdyti Direkcijai patikėjimo teise.

5 lentelė. Priemonių įgyvendinimo apimtys ir terminai

Gamtotvarkos priemonės Nr.	Atsakinga institucija	Tvarkymo ploto Nr.	Darbų apimtys, ha, vnt.	Įgyvendinimo metai, preliminarus lėšų poreikis, Eur.				
				I	II	III	IV	V
1.1.	Direkcija	Visa teritorija	108,26	-	-	-	-	-
1.2.	Direkcija	Visa teritorija	108,26	20000				
1.3.	Direkcija	Numatytos vietos			80000			
2.1.	Direkcija	4, 14, 21–23	16,73	20000				
2.2.	Direkcija	4, 14, 21–23	16,73		10000	10000	10000	
2.3.	Direkcija	21,22, 23	15,69	x	30000	30000	30000	30000
2.4.	Direkcija	22	Apie 1 ha	1500	1500	1500		
2.5.	Direkcija	1–20	34,59	35000	35000	35000	35000	35000
2.6.	Direkcija	21	5,85	1000	1000	1000	1000	1000

IV. PLANO ĮGYVENDINIMO STEBĖSENA IR PERŽIŪRA

9. Už Plano įgyvendinimo stebėseną, peržiūrą ir tikslinimą atsako Direkcija, kuri vertina EB svarbos natūralių buveinių būklę, Plano ir jo priemonių efektyvumą. Direkcija įveda informaciją apie įgyvendintas gamtotvarkos priemones į Biologinės įvairovės informacinės sistemos (toliau – BĪIS) gamtotvarkos modulį (<https://gamtotvarka.biip.lt/>) ne vėliau kaip per 15 darbo dienų.

Planas turi būti peržiūrimas ne vėliau kaip po penkerių metų jį patvirtinus ir parengiant peržiūros ataskaitą pagal Apraše pateiktas rekomendacijas. Kitos peržiūrų ataskaitos rengiamos ne rečiau kaip kas 5 metai. Planas gali būti peržiūrimas ar tikslinimas ir dažniau nei kas penkerius metus, jeigu atsiranda naujų aplinkybių, kurios nevertintos plano rengimo metu, pradeda blogėti EB svarbos

natūralių buveinių būklė, mažėja saugomų rūšių populiacija arba randama efektyvesnių būdų užtikrinti palankią jų apsaugos būklę.

Įgyvendinant Plane numatytas priemones, stebimas jų poveikis saugomų gamtos vertybių apsaugos būklei pagal Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių geros apsaugos būklės kriterijus, patvirtintus Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2018 m. balandžio 19 d. įsakymu Nr. D1-317 „Dėl Buveinių apsaugai svarbių teritorijų nustatymo“ (toliau – Geros apsaugos būklės kriterijai). Tuo tikslu fiksuojamos natūralių buveinių plotų ribos, o būklė vertinama pagal natūralių buveinių būklės vertinimo kriterijus (toliau – BVK), patvirtintus Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2025 m. spalio 17 d įsakymu „Dėl Europos bendrijos svarbos natūralių buveinių monitoringo metodikos patvirtinimo“. Pirminio būklės vertinimo pagal BVK duomenys turi būti ne senesni kaip 2 metai iki gamtotvarkos darbų pradžios, nes dėl klimato krizės apsausintų pelkių buveinių ir seniai apleistų pievų būklė sparčiai kinta, todėl senesni duomenys gali neatspindėti aktualios situacijos. Visas Buveinių ir rūšių būklės vertinimas prieš gamtotvarką, ir 5-aisiais bei 10-aisiais Plano įgyvendinimo metais atliekamas toje pačioje vietoje. Tinkamas tyrimų laikas – vegetacijos laikotarpis, optimalus – birželio pirmoji pusė. Pagal galimybes ši stebėseną derinama su Direkcijos vykdoma gamtos vertybių stebėseną, valstybinių draustinių vertinimu. Taip pat stebimos geros būklės buveinės, kurioms gamtotvarkos priemonės nebuvo taikomos, tačiau būtina užtikrinti gerą būklę.

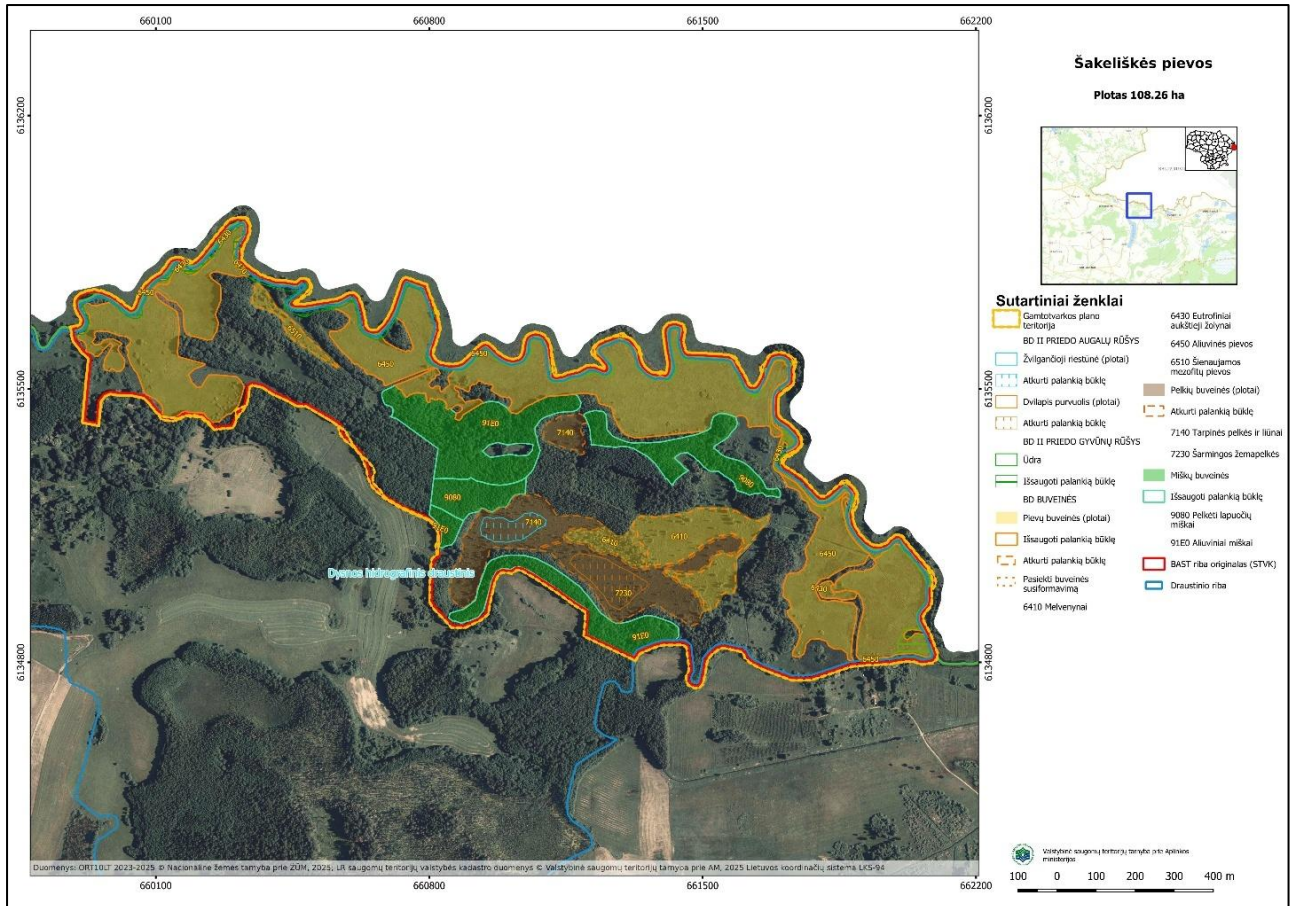
V. PRIEDAI

10. Tvarkymo plotų žemėlapis, kita grafinė dalis pateikiami 1-3 prieduose. Taip pat su žemėlapiais galima susipažinti BĮIS gamtotvarkos modulyje https://gamtotvarka.biip.lt/dokumentai/gamtotvarkos-planai/perziura/tvarkymo_teritorijos/fcaf8f20-af68-4d2b-acca-a7373426a1f4/.

SRIS kaupiami duomenys apie saugomas gamtos vertybes, kurių tiksli radimo vieta 1 priede nenurodoma. Duomenys apie saugomas rūšis, jų augavietes ir radavietes tvarkomi ir teikiami Saugomų rūšių informacinės sistemos duomenų teikimo ir tvarkymo tvarkos aprašo nustatyta tvarka.

Buveinių apsaugai svarbios teritorijos
 „Šakeliškės pievos“ (LTIGN0003) gamtotvarkos
 plano
 1 priedas

EB svarbos natūralių buveinių, rūšių išsidėstymas

Buveinių apsaugai svarbios teritorijos
 „Šakeliškės pievos“ (LTIGN0003) gamtotvarkos
 plano
 2 priedas

Tvarkymo plotai

Buveinių apsaugai svarbios teritorijos
 „Šakeliškės pievos“ (LTIGN0003) gamtotvarkos
 plano
 3 priedas

Žemės naudmenos

